národní
úložiště
šedé
literatury

Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky v roce 2007: Středočeský kraj

CENIA, česká informační agentura životního prostředí
2008

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-320434

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 02.06.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Zdraví

HLUKOVÁ ZÁTĚŽ

Nejvýznamnějším zdrojem hluku je silniční doprava. Nejvyšší počet obyvatel na území kraje dotčených hlukem (ukazatel L_n pro rušení spánku je 60 dB) z dopravy na nejvíce frekventovaných silnicích žije v Mladé Boleslavi (2 230 obyvatel), Kolíně (1 988 obyvatel) a Nymburce (992 obyvatel). Celodenně (L_{dvn} = 70 dB) je hlukem z dopravy obtěžováno 2 102 obyvatel v Mladé Boleslavi, 1 548 obyvatel v Kolíně a 902 obyvatel v Nymburce.

Strategická hluková mapa pro hlavní komunikace v Mladé Boleslavi
Zdroj: MZ, CENIA

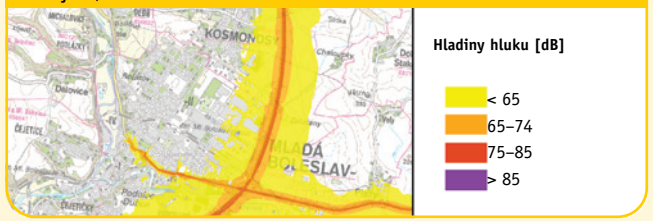

- Dle směrnice 2002/49/ES o snižování hluku v životním prostředí, která byla implementována do zákona č. 258/2000 Sb., mělo Ministerstvo zdravotnictví povinnost pořídit strategické hlukové mapy pro hlavní komunikace, po kterých projede více než 6 mil. vozidel za rok. Strategickou hlukovou mapu pro tyto komunikace ve Středočeském kraji vypracovala EKOLA group, spol. s r. o.

ALERGICKÁ ONEMOCNĚNÍ

Znečištěné životní prostředí, jmenovitě znečištění ovzduší, je jedním z mnoha faktorů, které se podílejí na alergických onemocněních. Počet alergických onemocnění obecně stále narůstá. Počet pacientů léčených v alergologických ordinacích v roce 2007 na území kraje byl 75 511, tj. 6 % všech obyvatel kraje (celkově je v ČR 9 % pacientů s alergickým onemocněním).

Počet pacientů léčených v alergologických ordinacích kraje [tis. obyvatel], 2002–2007
Zdroj: ÚZIS ČR, ČSÚ

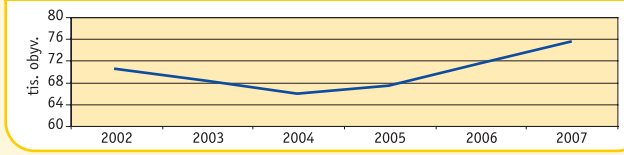

AKUTNÍ RESPIRAČNÍ ONEMOCNĚNÍ (ARO)

ARO jsou nejčastější skupinou onemocnění dětského věku a jejich výskyt je výsledkem působení řady vlivů, jako je epidemiologická situace, odolnost organismu, znečištění ovzduší a klimatické podmínky. Incidence ARO proto hraje důležitou roli v popisu zdravotního stavu obyvatelstva. Prezentovaná informace udává, kolik dětí (přepočteno na 1 000 dětí) bylo ošetřeno lékařem pro akutní respirační onemocnění; zahrnuje tedy i rozhodnutí rodiče, zda jít k lékaři, a subjektivní hodnocení lékaře.

Počet nově zaregistrovaných ošetřených akutních respiračních onemocnění u dětí ve věku 1–5 let, 1995–2007, Zdroj: SZÚ

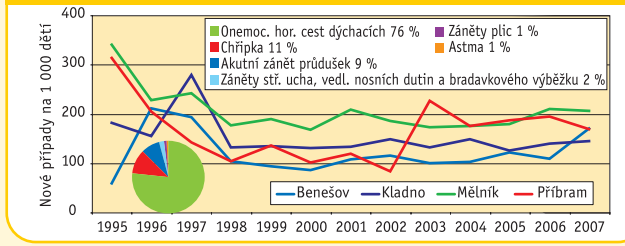

- Údaje pocházejí od 8 spolupracujících dětských lékařů s klientelou celkem 8 037 dětských pacientů.

AKTIVITY KRAJE Z HLEDISKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- **Rozvoj sítě krajských středisek environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) Středočeského kraje – projekt 2006–2008, zaměřený na naplňování koncepce EVVO Středočeského kraje.**

Na projekt bylo získáno z Evropského sociálního fondu (ESF) a státního rozpočtu ČR přes 15 mil. Kč. Cílem projektu bylo vytvoření hlavních bodů sítě environmentálně zaměřených informačních a vzdělávacích středisek, která se stane základem funkčního krajského mezisektorového systému EVVO a metodickou a organizační oporou pro jeho další rozvoj.
V rámci projektu bylo realizováno několik klíčových aktivit:
– bylo zřízeno 5 nových pracovních míst;
– byl připraven a zprovozněn internetový portál EVVO a životního prostředí pro Středočeský kraj – www.stredoceska-evvo.cz, www.stredoceske-zivotniprostredi.cz;
– prostřednictvím poradenství a 16 seminářů docházelo k akreditovanému vzdělávání veřejné správy v oblasti životního prostředí;
– prostřednictvím seminářů a kurzů docházelo ke vzdělávání a metodické pomoci pro pracovníky institucí poskytujících EVVO a pedagogy;
– byla vydána publikace „Středočeský kraj – životní prostředí“, další 2 publikace, 2 tematické filmy a CD album;
– uskutečnily se akce EVVO pro veřejnost (ekoporadenství – nové ekoporadny pro veřejnost v Podblanickém a Polabském ekocentru, vytvoření Ekoporadenské expozice, semináře, 4 výstavy, vydání 2 publikací, výukového filmu, vybudování naučné stezky);
– prostřednictvím 21 seminářů pro podniky docházelo ke vzdělávání v oblastech životního prostředí;
– byly uskutečněny programy k rozšíření účasti veřejnosti na rozhodování v záležitostech životního prostředí (4 semináře a konference ENVIRO 2007).

- **Konference ENVIRO 2007 –** Středočeský kraj se finančně i organizačně podílel na zajištění konference, která se konala 26. a 27. dubna 2007 v Kladně.
- **Středočeské dožínky** – Na výstavišti v Lysé nad Labem se 6. října 2007 za finanční podpory Středočeského kraje konal již 4. ročník.
  – www.stredocech.cz/portal/aktuality/v-lyse-nad-labem-se-konaly-stredoceske-dozinky-2007.htm
- **Potravinářský výrobek Středočeského kraje 2007** – U příležitosti konání Středočeských dožínek byla v říjnu 2007 slavnostně vyhlášena soutěž „Potravinářský výrobek Středočeského kraje“
  – www.kr-stredocesky.cz/portal/instituce/tiskove-informace/tiskove-zpravy/slavnostni-vyhlaseni-vysledku-souteze-potravinarsky-vyrobek-stredoceskeho-kraje-2007.htm
- **Oddělený sběr a využití komunálních odpadů na území Středočeského kraje pro rok 2006–2008** – Informační a komunikační kampaň k problematice třídění využitelných složek komunálního odpadu, včetně jejich biologicky rozložitelné složky. Projekt byl realizován Středočeským krajem a společností EKO–KOM, a.s. – www.stredoceska-kampan.cz a www.stredoceske-odpady.cz
- **Krajská soutěž obcí „My třídíme nejlépe“** – Ve spolupráci se společností EKO–KOM, a.s., proběhl v roce 2007 již 3. ročník soutěže obcí ve třídění odpadu. Soutěž má za cíl motivovat obce ke zvýšení účinnosti odděleného sběru využitelných odpadů – www.cristo.cz/soutez2007 a www.stredoceske-odpady.cz
- **Zpětný odběr elektrozařízení na území Středočeského kraje pro rok 2006–2008** – Pilotní projekt na podporu zpětného odběru vyřazených elektrozařízení – www.stredoceske-odpady.cz

Další kontakty a informace

http://www.kr-stredocesky.cz (Oficiální stránky Středočeského kraje)
http://www.stredoceska-evvo.cz (EVVO Středočeského kraje)
http://www.stredoceske-odpady.cz (Odpadové hospodářství Středočeského kraje)

Porovnání stavu životního prostředí ve Středočeském kraji s ostatními kraji podává srovnávací publikace: „Stav životního prostředí v jednotlivých krajích ČR – Porovnání krajů, 2007“ – http://www.cenia.cz, http://www.mzp.cz.

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČR V ROCE 2007
Zpracovala: CENIA, česká informační agentura životního prostředí
© 2008, Ministerstvo životního prostředí
Spolupracovali: Krajský úřad Středočeského kraje, Český hydrometeorologický ústav, Státní zdravotní ústav
Grafický design a sazba: Daniela Řeháková
Tisk: LEONARDO

Kontakt:
CENIA, česká informační agentura životního prostředí
Litevská 8, 100 05 Praha 10
www.cenia.cz, info@cenia.cz, tel.: +420 267 225 340

Tato publikace vznikla za finanční podpory Státního fondu životního prostředí České republiky.
Vytištěno na papíře vyrobeném bez použití chloru.

2007

Stav životního prostředí

v jednotlivých krajích České republiky

Středočeský kraj

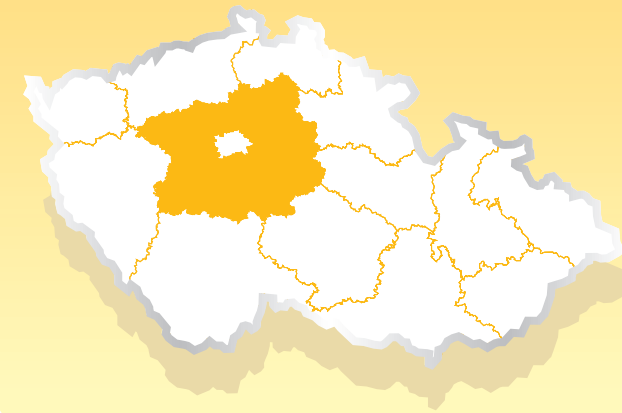

cenia

Středočeský kraj

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Obecná charakteristika

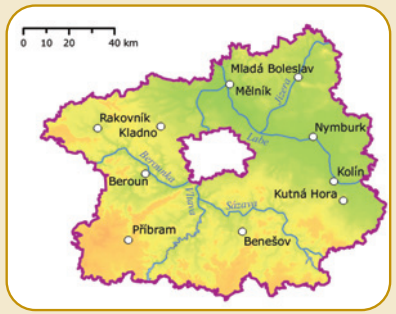

Středočeský kraj je rozlohou největším krajem České republiky, zabírá 14 % jejího území. Charakter přírodních podmínek dává předpoklady ke značnému hospodářskému využití území. Území na jih od Prahy má členitější reliéf, je lesnatější se smrkovými, případně smíšenými porosty, sever zaujímá rovinatá krajina Polabí se zemědělsky využívanou půdou doplněnou listnatými a borovými lesy. Celkově lesy pokrývají necelých 28 % rozlohy kraje. Nejvyšším pohořím kraje jsou Brdy, jejichž hřeben se táhne od hranic Plzeňského kraje severovýchodním směrem k Praze (Tok, 865 m). Z pohledu ochrany přírody je nejvýznamnější CHKO Křivoklátsko – biosférická rezervace UNESCO a CHKO Český kras v Karlštejnské vrchovině. Nejteplejší klima má severovýchod kraje – střední Polabí (Polabská nížina), severozápad (Rakovnicko) má nedostatek srážek v důsledku srážkového stínu Krušných hor. Jižní část kraje spadá do mírně teplé oblasti, Brdská vrchovina (okolí Příbrami) je výrazně chladnější. Celý kraj leží v povodí Labe (s přítoky Vltavou a Jizerou).

Kraj jako jediný nemá správní středisko na svém území – tím je hlavní město Praha. V souvislosti se suburbanizačním procesem a rozšiřováním metropolitního zázemí hlavního města si okresy v bezprostředním zázemí Prahy (Praha-východ, Praha-západ, Kladno a Mělník) vytvořily úzké sociálně-ekonomické vazby na Prahu. Jejich demografický a ekonomický vývoj ovlivnilo výrazně pozitivní migrační saldo po roce 2000 (14,9 ‰ v roce 2006) a s ním spojený přirozený přírůstek obyvatel (0,6 ‰ v roce 2006). Rezidenční funkce zázemí Prahy přináší stále rostoucí zátěž dopravních sítí, které patří mezi nejhustší a nejvytíženější v ČR. Oblasti ve větší vzdálenosti od Prahy fenoménem širší pražské periferie naopak ztrácejí – jsou zdrojem kvalifikovaných pracovních sil, zásobují Prahu potravinami a poskytují Praze svůj rekreační potenciál, aniž by z toho významněji těžily. Zemědělská výroba je rozvinutá díky příznivým přírodním podmínkám hlavně v severovýchodní části kraje, kraj vyniká hlavně rostlinnou výrobou, pěstováním brambor, pšenice, ječmene, cukrovky, v příměstských částech pěstováním ovoce, zeleniny a květin. Stěžejními průmyslovými odvětvími jsou strojírenství, chemie a potravinářství. Velmi významný je automobilový průmysl (ŠKODA AUTO, a.s., Mladá Boleslav a TPCA Czech, s.r.o., Kolín). Několika významnějšími podniky je zastoupeno i sklářství, keramika a polygrafie. Hrubý domácí produkt na obyvatele ve Středočeském kraji v roce 2006 vykazoval 90,4 % průměrné úrovně hrubého domácího produktu na obyvatele ČR, což jej zařadilo na 4. místo v porovnání s ostatními kraji.

Základní socioekonomické údaje kraje
Zdroj: ČSÚ

Ukazatel	2007	Podíl na ČR (%) (průměr ČR)
Rozloha (km²)	11 015	14,0
Počet obyvatel	1 201 827	11,4
Hustota obyvatelstva (obyv.km⁻²)	109,1	(130,4)
Podíl městského obyvatelstva (%)	54,7	(70,3)
Míra registrované nezaměstnanosti (%)	4,2	(7,7)
Tvorba HPH na obyvatele (běžné ceny, 2006)*	248 762	(280 331)
Tvorba HPH podle sektorů (%, 2006)*		
Primární (zemědělství a těžba)	3,7	(4,2)
Sekundární (zprac. průmysl, staveb. a energ.)	44,5	(39,4)
Terciární (služby, doprava a správa)	51,9	(57,7)

● * Hrubá přidaná hodnota (HPH) je dána rozdílem mezi produkcí statků a služeb a mezi spotřebou. Souhrn HPH za všechna odvětví v národním hospodářství plus daně minus finanční podpora z veřejných prostředků představuje hrubý domácí produkt.

Ovzduší

EMISNÍ SITUACE

Příčinou mírného, ale neustálého zvyšování množství emisí znečišťujících látek je nárůst silniční dopravy, částečný návrat ke spalování pevných paliv v lokálních topeništích, výstavba logistických areálů a rozšiřování stávajících zdrojů emisí. Specifickým problémem kraje z hlediska ochrany ovzduší je především jeho dopravní zátěž plynoucí z polohy hlavního města Prahy v jeho středu. Praha a její bezprostřední okolí tak na území Středočeského kraje tvoří dopravní a logistické centrum s výraznými vlivy, mimo jiné i na kvalitu ovzduší. V souvislosti s krajskými emisními stropy lze konstatovat ohrožení dodržení stropu pro oxidy dusíku.

Relativní vývoj emisí základních znečišťujících látek a struktura jejich zdrojů v kraji, 2007, Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, ORP, CDV, VÚZT, ČSÚ

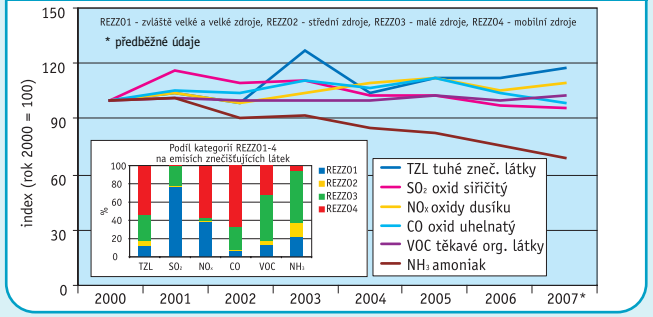

KVALITA OVZDUŠÍ

V roce 2007 byl na území kraje překročen denní imisní limit pro ochranu zdraví pro suspendované částice PM_{10} na 7 stanicích z 16. Na jedné stanici (Stehelčeves) byl překročen i roční imisní limit pro PM_{10}. Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší* zaujímaly 4,5 % území kraje. V porovnání s předchozími lety, kdy v roce 2005, resp. 2006 zaujímaly oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší 51,5 %, resp. 38 % území kraje, tak došlo ke zlepšení kvality ovzduší.

V roce 2007 byl překročen cílový imisní limit pro ochranu zdraví pro benzo(a)pyren na obou stanicích, na kterých bylo měření koncentrací této látky realizováno (Kladno-Švermov, Brandýs nad Labem). Na 2 stanicích z 9 došlo i k překročení cílového imisního limitu pro arsen (Kladno-Švermov a Stehelčeves). Na 2 stanicích (Mladá Boleslav, Ondřejov) ze 3 byl překročen i limit pro přízemní ozon. Oblasti s překročenými cílovými imisními limity pro ochranu zdraví** zaujímaly 5,3 % území kraje. V porovnání s rokem 2006 (8 % území kraje) se jedná o zlepšení; naopak v roce 2005 zaujímaly tyto oblasti pouze 0,3 % území kraje.

Mapa oblastí kraje s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví, 2007
Zdroj: ČHMÚ

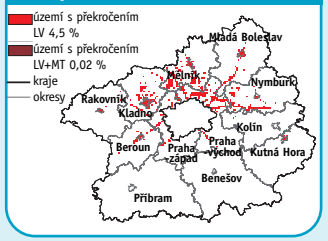

Mapa oblastí kraje s překročenými cílovými imisními limity pro ochranu zdraví, 2007, Zdroj: ČHMÚ

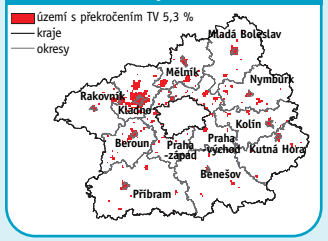

● * Oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší se rozumí území v rámci zóny nebo aglomerace, kde je překročena hodnota imisního limitu pro ochranu lidského zdraví u jedné nebo více znečišťujících látek (oxid siřičitý, suspendované částice PM_{10}, oxid dusičitý, olovo, oxid uhelnatý a benzen).

** Platí pro kadmium, arsen, nikl a benzo(a)pyren. Ozon není do celkového hodnocení zahrnut z důvodu překročení jeho cílového imisního limitu na většině území České republiky. Imisní a cílové imisní limity (LV a TV) jsou ustanoveny nařízením vlády č. 597/2006 Sb., o sledování a vyhodnocování kvality ovzduší. Výběr měřicích stanic pro vyhodnocení kvality ovzduší: Stanice byla vybrána, pokud byl na ní alespoň jednou překročen imisní limit nebo byla zařazena alespoň jednou mezi pět nejhorších lokalit v kraji v dané charakteristice.

Voda

JAKOST VODNÍCH TOKŮ

V kraji bylo sledováno 39 profilů na 18 vodních tocích*.

- Ve skupině A byly nejhůře hodnoceny adsorbovatelné organicky vázané halogeny (AOX) – téměř polovina z 23 profilů měla AOX ve IV. nebo V. třídě. Nejvíce znečištěny byly menší toky – Vlkava, Litavka, Klejnárka, Mrlina, Rakovnický, Zákolanský a Bakovský potok. Ukazatele kyslíkového režimu a veškerý fosfor měly ve III. třídě Berounka a Labe. Vltava od Štěchovic do Prahy vykazovala jen mírné znečištění, což bylo lepší než v Želivce, která dosáhla III. třídy pro dusičnanový dusík. Pod Prahou se zatížení Vltavy o třídu zvýšilo.
- Ve skupině B byl III. třídou klasifikován 1,2-dichlorethan v profilu Labe-Obříství.
- Ve skupině C byla nejvíce zatížena Litavka, která v Trhových Dušníkách měla v V. třídě zinek, olovo a kadmium. IV. třídy dosahovaly koncentrace arsenu v Klejnárce. Na Labi byly kovy klasifikovány často III. třídou, nejvíce znečištěn byl profil Labe-Jiřice.
- Ve skupině D byl rozhodujícím ukazatelem pro výsledné zatřídění chlorofyl. V. třídy dosáhly všechny profily na Sázavě, Blanici a Cidlina v Sánech.

Podíl měřicích profilů ve třídách jakosti vod ČSN podle skupin ukazatelů A–D v kraji [%], 2007, Zdroj: ČHMÚ

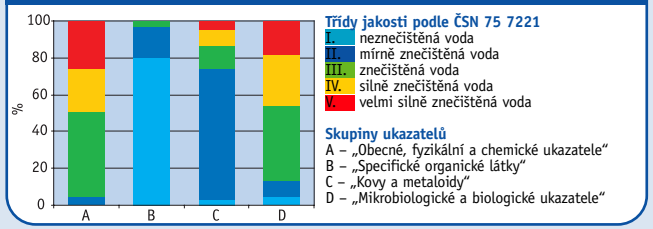

VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Celkový objem vyrobené pitné vody se meziročně mírně zvýšil o 0,16 mil. m³ na hodnotu 49,97 mil. m³. Zároveň se zvýšil počet obyvatel zásobovaných pitnou vodou z vodovodu o 13 152. Spotřeba pitné vody na obyvatele v roce 2007 činila 92,5 l na obyv. za den, což je méně než průměr ČR. Ztráty pitné vody ve vodovodní síti jsou od roku 2005 mírně nad průměrem ČR, který v roce 2007 činil 18,6 %.

Zásobování pitnou vodou a připojení na kanalizaci v kraji [%], 2000–2007
Zdroj: ČSÚ

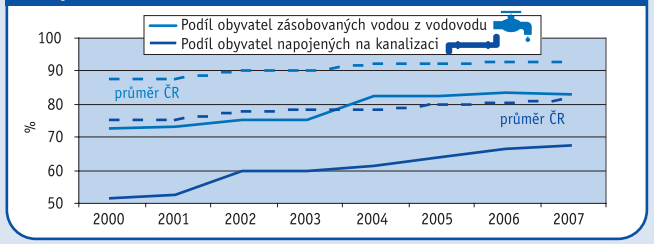

Podíl ztrát z vody vyrobené pro veřejnou potřebu v kraji [%], 2000–2007
Zdroj: ČSÚ

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
23,3	21,3	21,3	22,6	20,7	21,4	21,9	19,4

V domech napojených na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV) v roce 2007 žilo pouze 66,5 % z celkového počtu obyvatel kraje. Čištěno bylo 99,8 % odkanalizovaných odpadních vod. Za nejvýznamnější akce ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách, ukončené v roce 2007, lze považovat uvedení do trvalého provozu po rekonstrukci ČOV Říčany a ČOV VITANA Byšice a po intenzifikaci a rozšíření ČOV Nymburk. Do zkušebního provozu byly uvedeny po rekonstrukci a modernizaci ČOV Příbram a ČOV pro Lučební závody Draslovka, a.s., Kolín.

● * Jedná se o toky: Labe, Vltava, Berounka, Sázava, Jizera, Želivka, Cidlina, Blanice, Doubrava, Klejnárka, Litavka, Loděnice, Mrlina, Výrovka, Vlkava, Bakovský, Zákolanský a Rakovnický potok.

Lesy, krajina, zemědělství

STRUKTURA VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Rozloha Středočeského kraje v roce 2007 činila 1 101 478 ha. Plocha orné půdy meziročně klesla o 707 ha, plocha ovocných sadů klesla o 48 ha. Zvýšil se podíl zahrad o 115 ha, trvalých travních porostů o 147 ha, lesních pozemků o 128 ha a zastavěných ploch a nádvoří o 102 ha. Ostatní kategorie se významně nezměnily.

Struktura využití území v kraji [%], 2007
Zdroj: ČÚZK

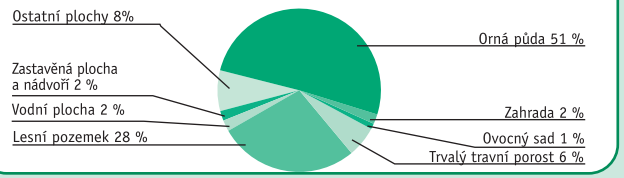

LESNATOST A DRUHOVÁ SKLADBA LESŮ

Výměra lesů Středočeského kraje v roce 2007 činila dle ČÚZK 305 439 ha (dle ÚHÚL 306 205 ha), lesnatost dosáhla 27,8 % (průměr ČR je 33,7 %), tj. druhé nejnižší hodnoty v ČR. Lesy zvláštního určení tvořily 24 % rozlohy lesů, meziročně se jejich rozloha snížila o 1 %.

Druhová skladba lesů v kraji [%], 2007
Zdroj: ÚHÚL

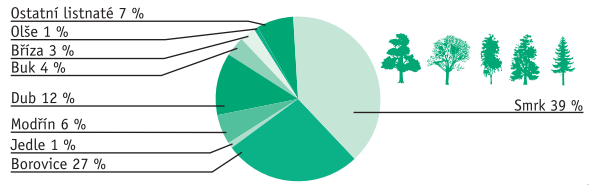

ZDRAVOTNÍ STAV LESŮ

Zdravotní stav porostů je určován především mírou defoliace*, jejíž vývoj u jehličnatých porostů starších 60 let znázorňuje následující graf. Výše nahodilých těžeb způsobených abiotickými vlivy, z nichž polomy vázané na poškození větrem tvoří rozhodující většinu, dosáhla čtvrté nejvyšší hodnoty v ČR, 953 tis. m³ dřeva. Těžba smrkového kůrovcového dřeva byla evidována v rozsahu 61 tis. m³. Vysoké hodnoty těžby ovlivnil lednový orkán Kyrill. Středočeský kraj byl v roce 2007 čtvrtým krajem nejvíce postiženým suchem (27 tis. m³ dřeva).

Vývoj míry defoliace jehličnatých porostů starších 60 let (třída 2–4) v kraji [%], 1997–2007, Zdroj: VÚLHM

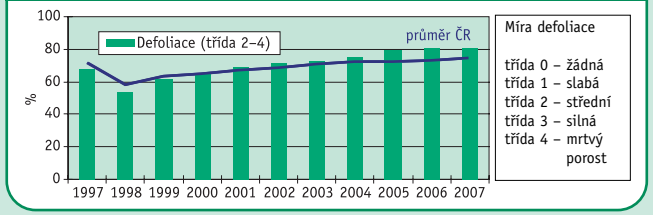

* Defoliace (odlistění) – relativní ztráta asimilačního aparátu (listů nebo jehlic) v koruně poškozeného stromu v porovnání se zdravým stromem, rostoucím ve stejných porostních a stanovištních podmínkách.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (Zdroj: MZe)

V roce 2007 vzrostl počet ekofarem ve Středočeském kraji meziročně o 27 podniků na 55 ekofarem, dle tohoto ukazatele se řadí kraj na jedenácté místo v ČR. Výměra zemědělské půdy obhospodařované ekologicky se meziročně zvýšila o 3 420 ha na 6 541 ha, na celkové výměře zemědělského půdního fondu ČR se podílela 0,15 %.

Ochrana přírody

ÚZEMNÍ OCHRANA PŘÍRODY

Na území kraje se z velkoplošných zvláště chráněných území nachází CHKO Blaník, CHKO Český kras, CHKO Český ráj, CHKO Kokořínsko a CHKO Křivoklátsko. V kraji bylo v roce 2007 evidováno 223 maloplošných zvláště chráněných území o celkové rozloze 12 454 ha – konkrétně 16 národních přírodních rezervací (NPR), 16 národních přírodních památek (NPP), 78 přírodních rezervací (PR) a 113 přírodních památek (PP). 1. 12. 2007 byla vyhlášena nová NPP Kopičácký rybník (8,31 ha) nacházející se na území CHKO Kokořínsko a 29. 8. 2007 byla vyhlášena PP Písčina u Tuhaně (0,43 ha). Žádné zvláště chráněné území nebylo zrušeno. Došlo však k přehlášení NPP Bílichovské údolí, nacházející se v CHKO Křivoklátsko. Péče o maloplošná zvláště chráněná území v kompetenci Středočeského kraje byla zajištěna smluvně na základě výběrových řízení. Celkem byla zajištěna péče u 90 zvláště chráněných území (z celkového počtu 146 v kompetenci Středočeského kraje), zároveň bylo v roce 2007 uzavřeno 17 dodatků smluv, 47 nových smluv na zajištění managementu, údržby značení a geometrického zaměření. Celková částka vynaložená na péči o zvláště chráněná území v roce 2007 činila více než 4,2 mil. Kč.

V rámci územní ochrany přírody na obecné úrovni se na území kraje nachází 16 přírodních parků o rozloze 80 649 ha a je registrováno 212 významných krajinných prvků (VKP). Aktualizace probíhá operativně a průběžně dle toho, jak jsou nové VKP registrovány.

Do Středočeského kraje zasahuje pět ptačích oblastí (z toho tři v kompetenci kraje) o celkové rozloze 39 134 ha a 125 evropsky významných lokalit (z toho 90 v kompetenci kraje) o celkové rozloze 26 362 ha.

Zvláště chráněná území a přírodní parky
Zdroj: AOPK ČR, KÚ Středočeského kraje

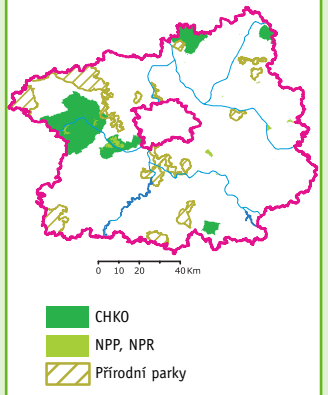

Lokality národního seznamu soustavy Natura 2000, Zdroj: AOPK ČR

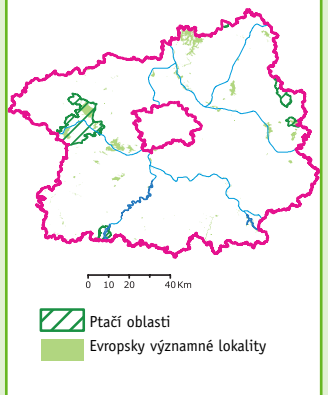

ZÁCHRANNÉ STANICE

Na území Středočeského kraje vykonává činnost 6 stanic pro handicapované živočichy, které jsou součástí národní sítě stanic. Činnost těchto stanic je finančně podporována Středočeským krajem.

- občanské sdružení Ochrana fauny ČR Votice
- občanské sdružení AVES Kladno
- 02/09 ZO ČSOP Vlašim
- 09/07 ZO ČSOP Pátek
- 29/01 ZO ČSOP Rokycany
- 11/28 ZO ČSOP Dolní Břežany

Energetika

SPOTŘEBA ELEKTRICKÉ ENERGIE

Kromě průmyslu, který je obecně energeticky náročný a ve Středočeském kraji je na vzestupu, jsou významnou položkou ve spotřebě elektrické energie také domácnosti. Jejich spotřeba má, stejně jako oblast služeb, vzrůstající tendenci. Důvodem je zvyšující se životní úroveň obyvatel.

Vývoj hrubé roční spotřeby elektřiny v jednotlivých sektorech národního hospodářství v kraji [GWh], 2001–2007, Zdroj: ERÚ

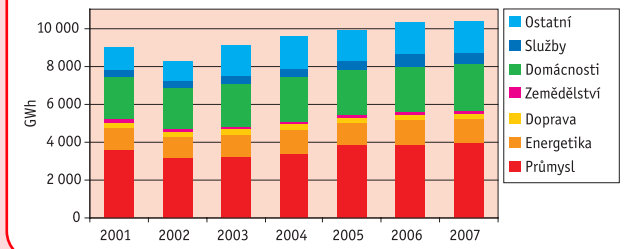

MĚRNÉ EMISE Z VYTÁPĚNÍ DOMÁCNOSTÍ

Měrné emise z vytápění domácností v kraji [t.rok⁻¹.km⁻², kg.rok⁻¹.km⁻²], 2006*
Zdroj: ČHMÚ

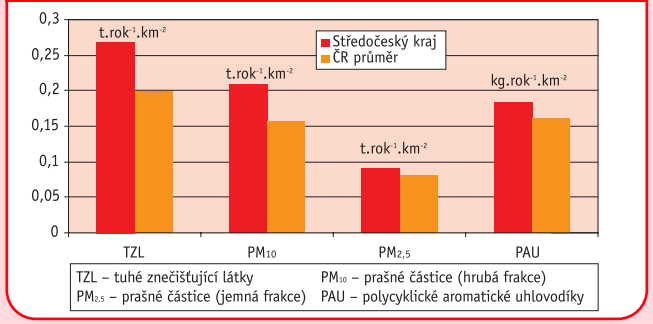

* Údaje za rok 2007 se dle předběžných údajů ČHMÚ nebudou příliš lišit.

STRUKTURA VYTÁPĚNÍ DOMÁCNOSTÍ

Rozložení druhů vytápění je ve Středočeském kraji poměrně rovnoměrné. Oproti ostatním krajům má Středočeský kraj výrazně vyšší podíl spalování pevných paliv (průměr ČR je 19,9 %), která využívá přes 130 000 domácností.

Struktura vytápění domácností v kraji [%], 2007
Zdroj: ČHMÚ

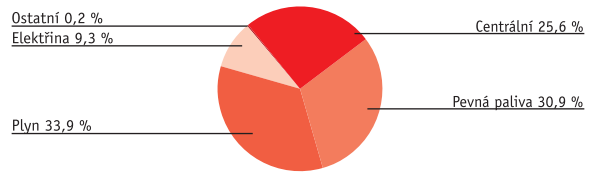

Průmysl, těžba

EMISE Z PRŮMYSLU

Emise SO_2 klesly v období 2001–2007 o 15 % (na úroveň roku 2000), emise NO_x vykazují relativně malé roční výkyvy. Emise ostatních sledovaných látek se víceméně nemění.

Vývoj emisí z velkých zdrojů znečišťování (REZZO1)* v kraji [tis.t.rok^{-1}], 2000–2007
Zdroj: ČHMÚ

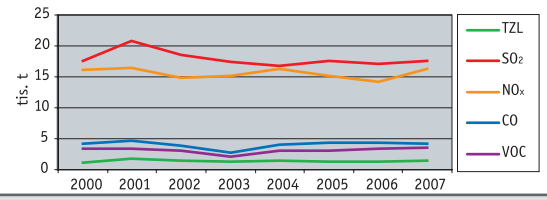

* REZZO1 – stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu vyšším než 5 MW a zařízení zvlášť závažných technologických procesů.

VÝPIS HLAVNÍCH ZDROJŮ Z IRZ
(Integrovaného registru znečišťování životního prostředí)

Výpis hlavních zdrojů z IRZ v kraji, 2006
Zdroj: CENIA

Podnik	Emise do ovzduší	Emise do vod
Spolana, a.s., Neratovice	CO_2, NO_x, SO_x	N_{celk}, 1,2-dichlorethan, fenoly, AOX, chloridy, lindan, Cu, Hg, vinylchlorid, Zn
KAUČUK, a.s., Kralupy nad Vltavou	CO_2, NO_x, SO_x, PM_{10}	N_{celk}, P_{celk}, celkový organický uhlík (TOC)
Česká rafinérská, a.s., rafinérie Kralupy n. Vlt.	CO_2, NO_x, SO_x	
ČEZ, a.s., Elektrárna Mělník	CO_2, NO_x, SO_x, PM_{10}	As, N_{celk}, Cu, Ni, Pb, Hg
Energotrans, a.s., Elektrárna Mělník I	CO, CO_2, NO_x, SO_x	
ECK Generating, s.r.o., Elektrárna Kladno	CO_2, NO_x, SO_x, PM_{10}	
Elektrárna Kolín, a.s.	CO_2, NO_x, SO_x	

PODNIKY EMAS (Zdroj: CENIA)

Organizace se zavedeným systémem environmentálního managementu dle EMAS: GEOSAN GROUP, a.s. – výroba nástrojů a nářadí, Česlog, s.r.o. – silniční a nákladní doprava.

TĚŽBA NA ÚZEMÍ KRAJE

Těžba stavebních surovin a vápenců je největší v ČR. Těžba nerostných surovin každoročně stoupá, nejvíce u štěrkopísků, v období 2000–2007 téměř o 75 % (Ledčice, Sojovice, Zálezlice) a stavebního kamene, jehož bylo v témže období vytěženo o 80 % více (Bernartice, Klecany, Plaňany). Vápence používané především k odsiřování a výrobě cementu se těží hlavně v Barrandienu. Nejvýznamnější jsou ložiska Koněprusy (největší v ČR), Kozolupy, Tetín. Těženy jsou rovněž cihlářské suroviny (např. Dolní Jirčany, Chmeliště).

Vývoj těžby na území kraje [mil. t], 2000–2007
Zdroj: ČGS-Geofond

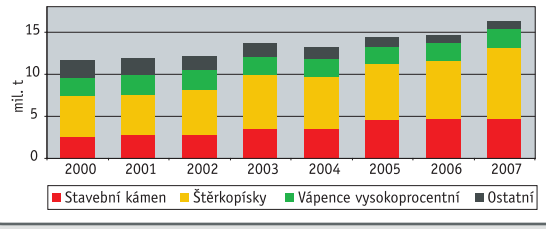

Doprava

CHARAKTERISTIKA A INTENZITA DOPRAVY

Středočeský kraj patří společně s Prahou mezi území s nejvyšší intenzitou dopravy v ČR. Příčinou je spádové území Prahy, suburbanizace v pražském okolí a komerční a logistická centra v okolí hlavního města. Největší intenzity dopravy jsou dosahovány na hlavních dopravních tepnách spojujících Prahu se zbytkem ČR, na kterých se směrem k Praze intenzita dopravy zvyšuje. Jedná se o dálnici D1 (60–100 tis. vozidel denně), D5 (30–50 tis. vozidel), D8 (cca 35 tis. vozidel) a rychlostní silnice R4, R7 a R10 s cca 30 tis. vozidly denně na okraji Prahy.

Počet přepravených osob jednotlivými druhy veřejné dopravy* v kraji [mil. osob], 2000–2007, Zdroj: Ročenka dopravy 2007, MD ČR 2008

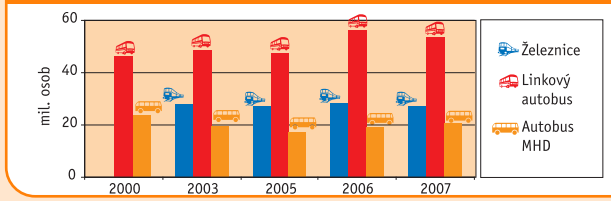

Množství přepraveného nákladu* v kraji [tis. t], 2000, 2003, 2006, 2007
Zdroj: Ročenka dopravy 2007, MD ČR 2008

	2000	2003	2006	2007
Železnice	7 072,8	4 521,2	7 146,8	6 890,7 (8,4 %)
Silnice	58 064,5	76 849,1	73 506,7	75 080,2 (91 %)
Vodní	308,5	219,9	233,0	520,2 (0,6 %)

* Jedná se o počet přepravených osob (resp. zboží) nezávisle na délce přepravy. Údaj byl vypočten jako součet přepravních objemů v rámci kraje a mezi kraji (přes hranice kraje).

AUTOMOBILIZACE A HUSTOTA DOPRAVNÍ SÍTĚ

V roce 2007 bylo v kraji registrováno 537 582 osobních a dodávkových vozidel do 3,5 t. Na 1 000 obyvatel kraje připadá 447 osobních automobilů do hmotnosti 3,5 t.

Hustota dopravní sítě v kraji [km, km.km^{-2}], 2007
Zdroj: Ročenka dopravy 2007, MD ČR 2008

2007	Délka komunikací v kraji (km)	Hustota dopr. sítě (km.km^{-2})
Železnice	1 277	0,116
Silnice celkem	9 408	0,854
Silnice 1. třídy (z toho rychl. kom.)	780 (131)	0,071 (0,012)
Dálnice	195	0,018

EMISE Z DOPRAVY

Středočeský kraj, zejména okresy Praha-západ a Praha-východ, je územím s největší produkcí emisí z dopravy v celé ČR. V absolutních i měrných ukazatelích (kromě emisí na plochu) je situace v kraji horší než v Praze. Kraj se podílí cca 20 % na celkových emisích CO_2, PM a NO_x z dopravy v ČR, což představuje téměř 3,3 mil. t CO_2 a 1,2 tis. t. PM. V měrném vyjádření se jedná o 300 t CO_2 na km^2 a 2,7 t CO_2 na obyv., což v obou případech představuje jednu z nevyšších hodnot v ČR. Emise CO_2 a N_2O ze všech druhů dopravy narůstají (intenzita dopravy nadále stoupá), emise PM stagnují (z automobilové dopravy klesají), u ostatních látek dochází k pozvolnému poklesu.

Vývoj produkce emisí z dopravy v kraji [t]
Zdroj: CDV, 2007

Škodlivina	2005	2006	2007**
CO_2	3 232 429	3 298 513	3 436 190
CH_4	306	289	288
N_2O	411	424	446
CO	43 384	39 726	37 700
NO_x	19 332	18 329	17 535
VOC	8 698	7 914	7 514
SO_2	104	107	113
PM	1 307	1 283	1 287

** předběžné údaje; PM – prašné částice

Odpady

PRODUKCE ODPADŮ

Odpadové hospodářství kraje je ovlivněno vysokou hustotou zalidnění, velkým množstvím průmyslových zařízení a expanzí nově vznikajících výrobních zařízení. Je charakteristické velkým množstvím průmyslových odpadů, odpadů z obalů a komunálních odpadů. Proti roku 2005 a 2006 došlo k výraznému zvýšení ostatních i nebezpečných odpadů díky zdvojnásobení produkce stavebních odpadů (výkopových zemin z výstavby železničních koridorů). Výrazný pokles byl zaznamenán v produkci zemědělských odpadů. Využití odpadů na území kraje je vyšší než jeho produkce, díky množství odpadů (zejména stavebních), dovážených ke zpracování z ostatních krajů (zejména z Hl. m. Prahy).

Produkce odpadů na obyvatele v kraji [t], 2002–2007
Zdroj: CENIA

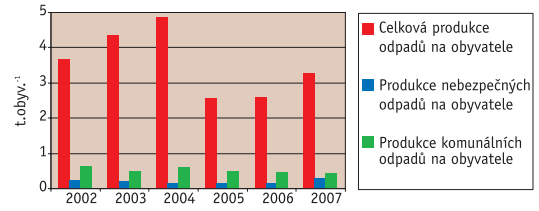

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Mezi nejvýznamnější problémy v kraji patří třídění odpadů, zejména komunálních. Na podporu třídění odpadu byly v roce 2007 z prostředků kraje a společnosti EKO-KOM, a.s., pořízeny kontejnery 143 obcím (568 nádob). Do systému EKO-KOM, který zajišťuje obcím refundaci části nákladů na oddělený sběr odpadu, se v roce 2007 zapojily další obce, jejichž počet přesáhl 1 000. Rezervy zůstávají v oblasti sběru bílého skla a papíru, nádoby na tyto komodity byly proto v roce 2007 přiděleny v největším počtu. V rámci ČR je dosaženo dobré úrovně třídění plastů.

V oblasti nakládání se stavebními odpady je problémem využívání odpadů k rekultivaci pískoven, kapacita těchto zařízení je naplňována odpadem původem zejména z území Hl. m. Prahy. V roce 2007 se vyskytlo větší množství výkopové zeminy, s níž její původci mnohdy nakládali neadekvátně, neboť jim nebylo zřejmé, kdy se stává odpadem a kdy je pouze surovinou. V současnosti je tato problematika vysvětlena na www.stredoceske-odpady.cz.

Struktura materiálově využitelných složek komunálních odpadů v kraji [%], 2007
Zdroj: CENIA

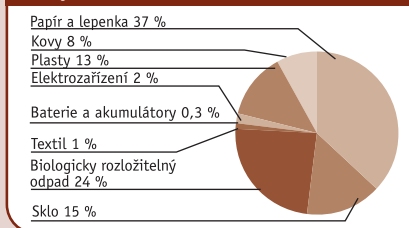

	kat. číslo
Papír a lepenka	20 01 01
Sklo	20 01 02
Textil	20 01 10
	20 01 11
Plasty	20 01 39
Kovy	20 01 40
Biologicky rozložitelný odpad	20 02 01
	20 01 08
Baterie a akumulátory	20 01 33
	20 01 34
Elektrozařízení	20 01 35
	20 01 36

SKLÁDKOVÁNÍ ODPADŮ
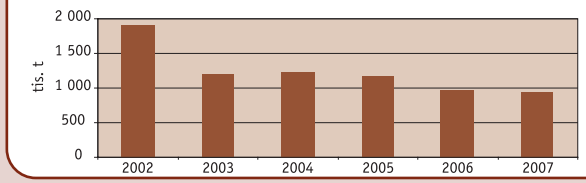
Množství odpadů odstraněných skládkováním v kraji [tis. t], 2002–2007
Zdroj: CENIA